

MUHARREM AYI VE AŞURE ORUCU

Elhamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn. es-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l evvelîne ve'l âhirîn. Muhammedini'l emîn ve âlihi ve sahibihî ve men tebiahu bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Fağ-lemu eyyuhel ihvan fe inna eftalil hadîsi kitabullah ve eftalil hedi hediye seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi vesellem ve şer-ral umuru muhtesatuha ve külli muhtesatin bidah ve külli bidaten ve külli dalaletin ve sahibeha finnar. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme en-nehû kâl;

Kâne yesûmu âşûrâe ve ye'muru bihî.

An Aliyyin radiyallahu anh.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı dünyada ve âhirette üzerinize olsun. Rabbimiz iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin, cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in mübarek hadîs-i şerîflerini ve onun âdetleri, itiyatları, zevkleri, şemâili,

sureti, siretiyle ilgili rivayetleri okumaya devam ediyoruz.

Bu rivayetlerin okunmasına başlamadan önce, başta Peygamber Efendimiz'e hediye olmak üzere, ona bağlılığımızın, ümmetliğimizin, ona olan sevgimizin, saygımızın, âcizâne, fakîrâne küçük bir nişânesi olmak üzere ve onun bütün âl'inin, ashabının, , ahbabın, etbânının ruhlarına, ve sâir enbiyâ ve mürselînin ervâhına; cümle evliyâullahın ruhlarına, hâsseten Peygamber Efendimiz'den sonra bu ümmetin irşadıyla, talim ve terbiyesiyle meşgul olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına, meşâyih-i vâsîlinimizin ruhlarına; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar getiren, nakil ve rivayet eyleyen şahısların ruhlarına, okuduğumuz eseri yazmış olan Gümüşhânevî Ziyâeddîn Hocamız'ın ruhuna, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid Hocamız'ın ruhuna; ve bu belde medfun bulunan enbiyânın, sahabenin, Eyüp el-Ensârî'nin, sâlihlerin, velîlerin ruhlarına hediye olmak üzere; ve uzaktan yakından buralara kadar gelmiş, bu derslere katılmakta olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye

olsun diye, cümlesinin kabirleri pürnûr, ruhları mesrûr, makamları âlâ olsun diye; biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda, Peygamber Efendimiz'in izinde, Allahu Teâlâ hazretlerinin sevdiği razı olduğu şekilde ömrümüzü sürelim, Rabbimiz'in huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak huzuruna varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı şerîf* okuyup o büyükelimize, o saydıklarımıza hediye edip öyle başlayalım.

كَانَ يَصُومُ عَاشُورَاءَ وَيَأْمُرُ بِهِ.

*Kâne yesûmu âşûrâe ve ye'muru bihî.*¹

Okuduğumuz rivayetler, *Râmûzü'l-ehâdîs* kitabının sonuna Gümüşhaneli Hocamız'ın kaydetmiş olduğu şemâil ve âdât-ı seniyyeye dâir muhtelif rivayetleri toplayan bölümündedir. 557. sayfayı okuyoruz. Okuduğumuz rivayet sayfanın birinci rivayeti.

Hz. Ali *radıyallahu anh ve kerremallahu*

¹ Ahmed b. Hanbel, I, 129, r. 1069; Bezzâr, *Müsned*, II, 213, r. 601; Tahâvî, *Şerhu me'âni'l-âsâr*, II, 76, r. 3288; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 184, r. 5107; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, V, 226, r. 7075; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 84, r. 18077.

veche Efendimiz'den nakledilmiş.

“Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Aşure günü oruç tutardı ve bunu kendisi tuttuğu gibi ümmetine emrederdi, ‘Siz de tutun.’ diye tavsiye ederdi.” Birinci rivayet bu.

Peygamber Efendimiz'in nasıl sevaplı nafile oruçlar tuttuğuna dâir 5-6 rivayet burada peşpeşe sıralanmış. Birincisi bu; Peygamber Efendimiz Aşure orucunu tutardı.

a. Aşure ne demek?

Âşûrâ diye her hecesi uzun. Âşûrâ', bir de sonunda hemzesi var. Muharrem'in onuncu gününe derler. On, Arapça *aşere*. Âşûrâ' da Muharrem'in onuncu günü özel, o günün ismi.

O gün eski peygamberlerin büyük iltifatlara, ikramlara mazhar olduğu, kurtulduğu, sevaplara erdiği, sıkıntılardan feraha çıktığı gün olarak peygamberlerin hepsinin hayatında mühim yeri olan bir gün, Muharrem ayının onuncu günü.

Bizim bir takvimimiz var, şu anda kullandığımız, “milâdî takvim” diyoruz. Büyüklerimiz kullandığı eski takvimden iki farkı var.

Bir; bu kullandığımız takvim miladı başlangıç olarak ele alıyor, ecdadımızın kullandığı takvim Peygamber Efendimiz'in hicretini başlangıç alıyordu. İkisi arasında bir kere başlangıç farkı var. İki; bizim bugün kullandığımız takvim bir yıl olarak güneşin yörüngesine, bir noktaya gelişine kadarki zamanı, 365 küsur günü esas alıyor. Dedelerimizin kullandığı, müslüman alimlerin kullandığı, ortaya koyduğu takvimde ay, kamer esas alınıyor, "kamerî" deniliyor. Bunda zaman birimi olarak ay esas alınmış. Dinimizin bütün emirleri; bayramlar, Ramazanlar, akşamlar, vakitler hep kamer takvimi esasına göredir. O bakımdan dinî takvimimiz olmuş oluyor. Her şeyimiz kamere göre hesaplamış oluyor.

Kamerî sistemde kamer, güneşin battığı yerde hilâl olarak ilk görüldüğü zaman o gün ayın biridir. Daha doğrusu ertesi gün artık ayın biri oluyor. Güneş batacak, akşam başlamış olacak. Akşamleyin gökyüzünde incecik hilâli gördün mü tamam, artık o akşam yeni ayın ilk gecesi olmuş oluyor, ertesi gün de ilk gündüzü olmuş oluyor. Böylece eski zamanda, şimdiki zaman göre bir fark daha oluyor. Eski zamanda yeni bir ay, yeni bir gün akşam na-

mazında başlıyor.

Şimdi ne zaman başlar?

Gecenin yarısında; 24 olacak, 00:00'da başlayacak.

Gecenin yarısında niye başlatıyorlar?

Herkes tatilde olsun, uyumuş olsun, yani muamelât kolay olsun demişler, oraya atmışlar.

Ama eskiden güneş battı mı bir gün bitiyordu, yeni bir gün başlıyordu. Güneş battığı zaman da ufukta hilâl görülüyorsa yeni ay başladığı anlaşılıyordu. "Hilâl göründü, yeni ayın hilâli göründü." deniliyordu.

Onun için Ramazan'da ve bayramda, - tabii Şevval'in girmesini yine hilâlden anlayacağız- hilâli gözlemek müslümanların bayağı mühim işlerinden biridir. Gidecekler, ufkun görüldüğü bir yerde oturacaklar, akşam vakti güneşin battığı yeri dikkatli bir şekilde izleyecekler; "Tamam, hilâl göründü, yeni ay girdi!" diye birbirlerine müjdeleyecekler. Onun için her büyük şehirde, köyde, kasabada bir tepe, manzarası güzel, etrafa hâkim, güneşin battığı yeri çok iyi gören bir yer var-

dır, oraya “bakacak” derler. “Bakacak” adı verilir.

İnsanlar bakacağa gidip de neye bakacak?

Gidecek hilâle bakacak. Yeni ay doğuyor mu, doğmuş mu doğmamış diye onu inceleme yeri olmuş oluyor.

Sistem tamamen farklı iki sistem.

Bizim dedelerimizin kullandığı dinî ibadetlerin bağlı olduğu sisteme “hicrî takvim” deniliyor; çünkü hicret başlangıç olduğundan o isim verilmiş. Hicrî takvim deniliyor. 622 milâdî yılında Peygamber Efendimiz Mekke-i Mükerreme’den Medine-i Müneverre’ye hicret etti. İslâm’ın tarihinde önemli bir dönüm noktası diye oradan sıfır noktayı almışlar. “Hicretten şu kadar sene sonra, hicretten bu sene kadar önce” diye her şeyi ona kıyaslamışlar. Müslümanların takvimi böyle gelmiş. Ondan sonra herkesin isterse evinde Diyanet takvimi olsun isterse olmasın, ister dağ başında olsun, ister saati olsun ister olmasın, ister tahsili olsun ister olmasın, gözü olduktan sonra, ufka bakabildikten sonra, yeni hilâli gördü mü yeni ay başlamıştır. On iki ay

tamam oldu mu da kamerî bir sene tamam olmuştur, diye eski sistem böyle kullanılmış, böyle geçmiş.

Eski sistemin özelliği; mevsimler döner. Ramazan ayı bazen yaz gelir, bazen bahara gelir, bazen kışa gelir, bazen sonbahara gelir. İnsan senenin her ayında ömrü varsa oruç tutmuş olur. Kamerîde sistem böyle.

Milâdî takvimde ise her şey sabittir. Kış ille Ocak ayında, yaz ille Haziran Temmuz ayında, sonbahar şurada... Kazık gibi katı tutulmuş oluyor.

İşte insanların zamanları, tarif etmek için buldukları şeyler...

Muharrem ayı vardır. Muharrem ayı hicrî yılbaşı sayılmıştır. Hicretin yılbaşısı 1 Muharrem'de başlar.

Biz şimdi bu esasa göre işleyen hicrî takvimin 1411. senesindeyiz.

Hangi aydayız?

Şaban ayındayız.

Ramazan'a az kaldı. Burnumuzda burcu burcu orucun kokusu tütmeye başladı, o mü-

barek ayın nurları üzerimize yağmaya başladı. Şaban ayındayız.

Muharrem ne zamandı?

Muharrem ayı 6 ay kadar önce geçti.

“Muharrem ayının onuncu gününde Nuh *aleyhisselam* tufandan kurtuldu, Musa *aleyhisselam* Firavun’dan kurtuldu, şu peygamber şu feyze nâil oldu, şu peygamber bu lütfai erdi...” diye dinî bakımdan uğurlu, mübarek, hayırlı bir gün.

Oruç tutulmuş. Peygamber Efendimiz’in kendisi de Muharrem ayının 10’unda oruç tutardı, “Siz de tutun.” diye ümmetine de tavsiye ederdi.

Yalnız biz Allah’ın hak yolunun yolcuları olduğumuzdan Allah’ın gönderdiği bütün peygamberleri tanıyoruz. Bizde ayrı gayri yok. Bizim dinimizin en büyük özelliği, en yüksek güzelliği orada; biz her peygamberi tanıyoruz. Âdem; başımızın tacı, safiyullah, atamız Âdem *aleyhisselam*, en büyük dedemiz. Nuh, peygamberimiz. İbrahim, peygamberimiz. Musa, peygamberimiz. *Aleyhimüssalâtu ves-selam*. Hepsine salât u selâm olsun. Hepsi

bizim saydığımız insanlar. Neden? Biz Allah'ın kullarıyız, Allah'ın gönderdiği her peygambere saygılıyız. Biz sağlam yoldayız.

Ya kâfirler?

Onlar dertlerine yansınlar! Cayır cayır yansınlar hasretlerinden!

Biz hepsini kabul ediyoruz, kurtuluyoruz; onlar asıl kabul edilmesi gereken peygamberi kabul etmiyorlar da helâk oluyorlar! Dünyada da âhirette de helâk olacaklar. Yazıklar olsun! Ne büyük hata ediyorlar! Allah'ın sevdiği bir kimseye düşmanlık etmek kadar saçma bir şey olur mu?!

مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا، فَقَدْ آذَنَتْهُ بِالْحَرْبِ

Men âdâ lî veliyyen fekad âzântühû bi'l-harbi. “Kim benim evliyâmdan bir kimseye ezâ ederse ben ona harp açarım!” diyor Allah *celle celâlüh.*

Evliyâsı nerede, enbiyâsına adamlar karşı geliyorlar! İflah olurlar mı?

Mümkün değil!

Onun için ne mutlu ki müslümanız! El-hamdülillah ki müslümanız! Hiç kimseyle bir

[düşmanlığımız] yok, kalbimizde bir [kin] yok. Her peygamber başımızın tacı, hepsine rahatlıkla *aleyhissalatu vesselam* diyoruz.

Ya sen diyebiliyor musun?

“Muhammed” dediği zaman *aleyhissalatu vesselam* diyemiyorsun. Sen derdine yan, şaşkın adam! Dünyan da gidiyor, âhiretin de gidiyor! Zavallı!..

İslâm'ın ne kadar sağlam bir din, ne kadar güzel bir yol olduğunu gör.

Bizim büyüklerimiz nasıl eski peygamberlerin bayramını bayram etmişler, o günlerde feyz almışlar, o günlerde lütfa ermişler, o günlerde kurtulmuşlar diye nasıl o günde de sevinip oruç tutuyorlar, elhamdülillah!

İslâm dünyada müslümanları birleştirecek yegâne sistemdir, başka şeyde birleşmez. Çünkü her peygamberi, her kitabı tanıyoruz, hepsine sevgimiz saygımız var.

Ötekiler?

Ötekiler yarım, yamuk, bozuk, çürük, ezik, kırık dökük...

Neden?

Tanımlıyor. Asıl tanıması gerektiğini tanımlıyor.

Bir insan hakiki bir hıristiyan olsa cennete girer mi?

Girmez! Devir, Muhammed *aleyhis-selâm*'ın devri! Devir, devr-i Muhammedî. Onun davulu çalıyor, onun kösü çalıyor, minberlerde onun hutbesi okunuyor. Devir onun devri. Onu tanımayan mahvolur!

Neden mahvolur?

İki kısa hükümden dolayı, iki önermeden çıkan sonuçtan dolayı kâfir olur, mahvolur.

Bir; Peygamber Efendimiz bütün insanlara peygamber gönderildi mi?

Gönderildi, âyetle sabit;

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn.*²

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا

Ve mâ erselnâke illâ kâffeten li'n-nâsi

² 21/Enbiyâ, 107.

*beşîran ve nezîrâ.*³

b. İnsanlara ve Cinlere Peygamber Gönderilmesi

Âyetlerle sabit ki;

Sadece Türk'e değil, sadece Kürt'e değil, sadece Arap'a değil, sadece Acem'e değil, sadece Hind'e değil, sadece Çin'e değil; tüm insanlara! Tüm insanlara değil; cinlere de peygamber gönderilmiş! İnsanlara ve cinlere peygamber gönderilmiş.

Tamam mı?

Tamam efendim, ne diyeceksen devam et.

Devam ediyorum:

Madem bütün insanlara peygamber gönderilmiş, Allah bir kavme bir peygamber gönderir de onlar o peygambere uymazlarsa kâfir olurlar mı olmazlar mı?

Olurlar. Bu da Kur'ân-ı Kerîm'le sabit.

O zaman yahudiler otursunlar ağlasınlar. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha... Ağlama duvarı da var, Filistin'e gitsinler... Ama

³ 34/Sebe, 28.

kendilerine ağlasınlar, mahvoldular diye ağlasınlar!

Hıristiyanlar da ağlasınlar! Papalığın yaldızları, altınları, gümüşleri onları kurtarmaz. Altından asâlar, sırmalı elbiseler, merasimler, şunlar bunlar, paralar, zenginlikler, çok uluslu şirketler; onların hiçbirisi onları kurtaramaz!

Neden?

Kendilerine gönderilmiş peygambere inanamadılar, o seviyeye gelemediler. İpe tutunamadılar. Çukurdan çıkamadılar. Yanacaklar, boğulacaklar, kahrolacaklar, mahv olup gidecekler!

Neden?

Kendilerine gönderilen peygambere inanmadılar.

Bu iki sebepten dolayı; Allah Peygamberimiz'i tüm insanlara gönderdiğinden, kendisine peygamber gönderilen bir kavim o peygambere inanmazsa kâfir olacağından, hepsi cehenneme gidecek. Peygamberimizin eteğine yapışmayan, izinden gitmeyen, onu peygamber tanımayan, onu sevmeyen cehenne-

me gidecek, maalesef. Keşke iman etseler... Cennet geniş. Bütün müslümanların hepsi cennete girer, isterlerse öteki insanlar da girecek kadar yer var.

Allah bir insanı yarattığı zaman adaletinden, lütfundan, cömertliğinden hem cehennemde hem cennette yerini hazırlıyor, muhterem kardeşlerim. Eğer cehennemlik olursa kâfirlerin cennetteki yeri müslümanlara veriliyor. Yoksa onun da yeri var, ona da yer var. Bizim "Aman biraz izdiham olacak, gelmesinler buraya, yansınlar!" diye bir duygumuz yok. O da buyursun, o da gelsin, o da Allah'ın kulu olsun.

Keşke benim bağlandığım peygambere herkes bağlansa! Keşke benim okuduğum Kur'an'ı herkes okusa! Keşke benim ibadet ettiğim Rabbimin varlığını, birliğini, hikmetini, kudretini herkes anlarsa da O'na herkes güzel kulluk etse! Keşke her taraf gül gülistan bahar olsa! Keşke her yerde iyilik olsa; düşmanlık olmasa, zulüm olmasa, gadir olmasa, sömürü olmasa...

Biz onu istiyoruz. Ama başkaları o seviyede değiller.

Elhamdülillah alâ ni'meti'l-İslâm!

Bizim vazifemiz insanlara bu gerçekleri anlatmak.

Ey yahudiler, ey hıristiyanlar! Siz sıradan insan değilsiniz; çünkü size Allah peygamber gönderdi. Peygamberlik nedir bilirsiniz. İbrahim *aleyhisselam* var, İshak *aleyhisselam* var, İsmail *aleyhisselam* var, Yakup *aleyhisselam* var. Çocuklarınıza adlarını koyuyorsunuz; Jacob diyorsunuz, Samuel diyorsunuz, Salomon diyorsunuz; Süleyman demek işte o, Yakup demek... Adlarını koyduğunuz o peygamberler... Allah peygamber göndermiş, bir tane değil, bir tane daha, bir tane daha; her devirde peygamber göndermiş. İşte Hz. Muhammed-i Mustafâ da *hâtemü'n-nebiyyîn*, peygamberlerin sonuncusu; ona da uy, kurtul! Ne diye gelip gelip de tam kurtulacağın yerde kendini uçuruma atıyorsun? Kurtulsana mübarek! Niye kendini denize atıyorsun? Binsene kurtaracak olan gemiye, girsene içine! Girmiyor.

Onun için, Allah *celle celâlüh* "ehli kitap" diye ayırmış, onların biraz bu işleri anlatanlar olması dolayısıyla, diyor ki;

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا
يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ

Yâ ehle'l-kitâbi teâlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm. "Ey kitap ehli! Gelin aramızda müşterek olan inanca, o güzel söze, o Allah'ın varlığı birliği inancına gelin." *Ellâ na'büde illâllahe.* "Gelin, Allah'tan gayriye ibadet etmeyelim, sadece O'na ibadet edelim." *Ve lâ nüşrike bihî şey'en. Ve lâ yettehize ba'dunâ ba'dan erbâben min dûnillâh.* "Allah'ı bırakıp da insanlar birbirlerini tanrı edinmesin." ⁴

Hız. İsa, Hız. Meryem'in oğlu; o da beşer, o da beşer; o anası, o oğlu. Bu insan, sen bunu ne diye putlaştırıyorsun? Allah'ın peygamberini ne diye peygamberlik sıfatı ona yetip artırken başka bir sıfatla düşünüyorsun?

Yanlıő! Çok büyük yanıőlık! Çok büyük hata, bilim dıőı hata! Çađ dıőı, akıl dıőı bir düşünce! Ama yapıyorlar.

⁴ 3/Âl-i İmrân, 64.

Allah ıslah etsin!

Büyüklerimiz anlatmış, irşat etmişler, öğretmişler, söylemişler; birçok kimse müslüman olmuş. Balkanlar'da müslüman olmuş, Orta Asya'da müslüman olmuş, Hindistan'da müslüman olmuş. Şimdi Kanada'da, Amerika'da, Japonya'da müslüman olan var. Bahtiyarlar kurtulanlar...

Ne mutlu hidâyete erenlere!

İnat edip de, inadında kalıp da dünyalarını âhiretini mahvedenlere ne kadar yazık!

Allah gerçekleri ayan beyan görmeyi nasip etsin.

Peygamber Efendimiz, Aşure günü eski ümmetlerin, eski peygamberlerin mutlu günleri olduğundan, onlar o gün oruç tuttuğu gibi biz de tutuyoruz, bize de tavsiye etmiş, kendisi de tutmuş.

Yalnız bütün bunlara rağmen Peygamber Efendimiz'in bize öğrettiği bir şey var;

خالفوا اليهود والنصارى

Hâlifü'l-yehûde ve'n-nasârâ diyor Peygamber Efendimiz. "Yahudilere, hıristiyanla-

ra uymayın. Onlara muhalefet edin, onlardan farklı olun.”

Bilin ki siz hak yoldasınız. Hak yolda olan bâtılda olana tâbi olmaz. Muhalefet edin, farklı olun. Onlar sadece Aşure günü mü, onuncu günü mü oruç tutuyorlar? Siz 9 ve 10 veya 10 ve 11 tutun, iki gün tutun, onlara benzemeyin. Evet o peygamber, bizim sevdiğimiz inandığımız peygamberlerdendir. Tamam, Aşure gününü kutlarız ama onlardan biraz farklı...

Efendimiz ibadette bile böyle bir farklılık düşünürken, birazcık farklı bir şekilde hareket etmeyi, “Tam onlara benzemeyin, siz müslümansınız, sizin hâliniz daha başka...” diye tavsiye ederken, şimdi bu yirminci yüzyılda gidip de tamamen onların dümen suyunu girersek, kuyruklarına tutunursak, yapışırsak, onlar gibi hareket edersek; örfümüzü, âdetimizi, yaşamımızı, âilevî münasebetlerimizi, düşünlerimizi, bayramlarımızı, giyimlerimizi kuşamlarımızı, muamelatımızı onlara benzetirsek ne olur bizim hâlimiz?

Var mı İslâm’da açıklık saçıklık?

Yok.

Var mı İslâm'da dekolte giyinmek?

Yok.

Var mı kadınla erkeğin bu çirkin şeyleri...?

Yok.

Var mı erkeğin şöyle yapması, böyle yapması?..

Yok.

Biz her halimizle müslümanız. İslâm özel, özge, yüksek bir hayat nizamıdır. Sen müslümanca yaşayacaksın; giyiminden kuşamına, sözünden sohbetine, gecenden gündüzüne kadar her şeyin senin İslâmca, imanca olması lazım! Frenkçe, gâvurca olmaması lazım! Batılı gibi olmaması lazım! Amerikanvâri, İngilizvâri olmaması lazım!

Neden?

Çünkü sen müslümansın.

Sen hayatını nasıl tanzim edeceksin?

“Resûlullah nasıl hareket etmişse öyle hareket edeceğim. Kur'an nasıl buyurmuşsa öyle hareket edeceğim, ne demişse öyle yapacağım.” demek zorundasın, müslüman-

san... Kurtuluş yolu odur.

Sen öyle yapmıyorsun; “Amerikalı nasıl yaparsa öyle yapacağım.” Hadi gelsin eve yemek takımları, koltuk takımları, masa takımları, tuvalet takımları, bilmem neler, bilmem neler... Sen her şeyinle tamamen onlara benzedin.

Peygamber Efendimiz ibadette bile benzemiyor. İbadette bile ortaya bir fark koyuyor, “Onlara muhalefet edin.” diyor. Sen traşta, giyimde kuşamda, kalpte kalıpta, her şeyde ona benzersen olmaz.

كَانَ يَصُومُ الْإِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسَ .

*Kâne yesûmu'l-isneyne ve'l-hamîse.*⁵

⁵ Nesâî, "Sıyâm", 69, r. 2364; İbn Mâce, "Sıyâm", 42, r. 1740; Dârimî, "Savm", 41, r. 1792; Dârimî, "Savm", 41, r. 1791; Ahmed b. Hanbel, V, 205, r. 21781; Ahmed b. Hanbel, V, 206, r. 21791; İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 298, r. 2116; İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 299, r. 2119; İbn Ebî Şeybe, *Musanef*, II, 300, r. 9227; İbn Ebî Şeybe, *Musanef*, II, 300, r. 9229; İbn Ebî Şeybe, *Musanef*, II, 301, r. 9239; Tayâlisî, *Müsned*, II, 23, r. 666; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 217, r. 2799; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 217, r. 2800; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, XII, 466, r. 7037; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, I, 318, r. 942; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, X, 169, r. 10233; Begavî, *Şerhu's-sünne*, VI, 353, r. 1798; Makdisî, *el-Muhtâre*, IV, 143, r. 1357; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 83, r. 18073.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'* ten.

“Peygamber Efendimiz -sevap kazanmak için- pazartesi perşembe günleri de oruç tutardı.”

Sadece Ramazanda oruç yokmuş demek ki, başka zamanlarda da oruç tutarmış.

Ne zamanlar tutarmış?

Her hafta pazartesi perşembe oruç tutarmış. Bu hususta sahih rivayetler var. Bazı rivayetlerde sebebini de bildiriyor. Diyor ki;

“Kulların yaptıkları ameller, işler, fiiller, sevaplar, günahlar pazartesi ve perşembe günü Allahu Teâlâ hazretlerinin yüce dergâhına sunulur.”

“Kulların şu amelleri var yâ Rabbi!” diye melekler o günlerde sunarlarmış.

Şimdi tabii burada bir şey var ki, Allah âyet-i kerîmede;

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm*⁶ buyuruyor. Her yerde hâzır, nâzır, görüyor; da-

⁶ 57/Hadîd, 4.

ha meleklerin bildirmesine lüzum kalmadan kulun sevabını, işini biliyor. Her şeyi yaratan O, her şeyden haberdar olan O, her şeye kâdir olan O.

Niye pazartesi perşembe arz olunuyor?

Allahu âlem, pazartesiden perşembeye kadar, perşembeden pazartesiye kadar arada kul pişman olur da günahına tevbe ederse silinecek de ondan, affolunacak. Allah, sanki bildiği halde, silinince yok muamelesi yapacak, kusuruna günahına bakmayacak. Tevbe etti çünkü, silindi diye bakmayacak. Arada tevbe, günahların bağışlanması için bir müddet.

“Bir cenazenin başına müslümanlar toplaşurlar da; ‘Şehadet ederiz ki bu insan iyidir’ derlerse Allah onun hakkındaki bildiklerine, kendisine mâlum olan şeylere bakmaz, o kullarının şehadetini kabul eder, o kula öyle muamele eder.” buyuruluyor. “İyi” demişlerse, “Ben onun ne mal olduğunu biliyorum ama madem ‘iyi’ dediniz, hadi iyi insan muamelesi yapayım.” diye Allahu Teâlâ hazretleri şehadetini kabul ediyor.

c. İnsanın Müslüman Kardeşine Hüsnü Şehadette Bulunması Lazım

Buradan ne çıkıyor?

Tabii her sözden bir hüküm çıkıyor. Demek ki insanın müslüman kardeşlerine hüsnü şehadette bulunması lazım, hüsnü zanda bulunması lazım. Bir de müslümanın, öteki kardeşlerine kendisini sevdirmesi lazım, dost edinmesi lazım. Hiç kimse dost olmamış, herkesin kalbini kırmış; geldiği zaman cenazesi; “Aman! İllallah!” diyorlar.

Padişahlıklar zamanında bir adam yaşamış. Yükselmiş, mevki makam sahibi olmuş, selahiyet sahibi olmuş. Herkesin ensesinde boza pişirmiş; yapacağı zulmü yapmış, gadri yapmış... Ses de çıkartamamışlar. Padişahın yanında makbul, ayağının kaydırılması da zor. Ama belalı da bir adam, dediği dedik çaldığı düdüğü, borusunu da öttüren bir insan. Sabretmişler ama ahâlinin epeyce canları yanmış. Ondan sonra adam ölmüş de kurtulmuşlar, rahat nefes almışlar. Şair yazmış, diyor ki;

Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur,

*Yıkıldı gitti cihandan, dayansın ehli kubar.*⁷

Defoldu gitti bu dünyadan, kabirdeki arkadaşları çeksin şimdi...

Kabirdeki arkadaşları nasıl çekecek?

Burada azabı görecek, bağıracak; yanındaki kabirdeki onun bağırtısından, gürültüsünden, işkencesinden, sesinden mütezzî, rahatsız olacak.

“Kabirdekiler de yansın, dünyadakiler kurtuldu.” diyor.

Böyle mi gitmek iyi; “Ah ne mübarek, ne iyiydi, ne hoştu, ne cömertti, ne tatlıydı, ne iyi kalpliydi! Bize ne kadar iyiliği dokunmuştu, ne hayırseverdi!” denmesi mi iyi?

Elbette insanların gönlünü almak, dost olmak, sevdirmek iyi. Zulmetmek iyi değil, iyilik yapmak iyi. Düşmanlık iyi değil, dostluk iyi.

Allahu Teâlâ hazretleri bu durumu anlayıp hayatını Allah yolunda, müslümanlara

⁷ Sultan II. Mahmud devrinde (M.1808-1839) yaşamış, ihtirası ve entrikalarıyla meşhur devlet adamı Hâlet Efendi'nin vefatı üzerine söylenmiş anonim bir beyit olarak nakledilmektedir.

hizmet yolunda geçirmeye cümlemizi muvafak eylesin.

Kabirlerin kitabelerini incelemek üzere çalışmalar yapmaya gitmiştik. Şöyle yazılmış:

ed-Dünyâ sâatün fec'alhâ tâatün. "Dünya bir saatçiktir, vakti çabucak geçiverir; sen o vakitte ibadetle taatle meşgul ol. Zamanını boşa geçirme, sevap kazanarak geçirmeye çalış!" denmiş oluyor.

Allahu Teâlâ hazretleri nasip ederse nasip eder, bize de tevîkîni refîk eylesin. Ömrümüzü boş, gafil, cahil geçirmeyelim; ibadetle, hayrâtla, hasenâtla, insanların gönlünü yapmakla geçirelim. Vefat ettikten sonra da sevap kazanmamıza sebep olacak hayırlı eserler bırakarak âhirete göçelim. "Şu cami onun eseridir, Allah rahmet eylesin. Şu çeşme onun eseridir, Allah rahmet eylesin. Şu köprüyü o yaptırdı, Allah rahmet eylesin. Şu vakfı o kurdu, Allah rahmet eylesin..." diye insan arkasından sevap kazanma çarelerini önceden hazırlamalı.

Efendimiz, pazartesi perşembe günü kulların amelleri Rabbimiz'in huzuruna sunulduğu, götürüldüğü için buyurmuş ki;

“Amellerin Rabbimin huzuruna sunulduğu zamanda oruçlu olmayı severim.”

“Kimin ameli bu?”

“Falanca kulun ameli.”

“O kul nasıl?”

“Oruç tutuyor yâ Rabbi! Şu anda oruçta.”

“Tamam...”

İyi bir durumda iken, Allah rızası için sabır hâlindeyken, oruç hâlindeyken, ibadet hâlindeyken sunuluyor. Kabulüne bir vesile olur; Allah’ın onu sevmesine, bağışlamasına vesile olur.

Neden?

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

Innemâ yuveffe’s-sâbirûne ecrehüm bi-ğayri hisâb. Her iyilik yapan, ibadet taat eyleyen insanın sevabı bir ölçüye göre verilir de, sabredenlerin iyilikleri, ecirleri, mükâfatları hesaba sığmaz şekilde verilir; *bi-ğayri hisâb*, yığınla, güldür güldür, çok verilir.⁸

⁸ 39/Zümer, 10.

Onun için sabır güzel bir şeydir, oruç güzel bir ibadettir. Onun için Peygamber Efendimiz pazartesi perşembe oruç tutarmış.

كَانَ يَصُومُ مِنْ غُرَّةِ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، وَقَلَّمَ كَانَ
يُفْطِرُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.

*Kâne yesûmu min ğurreti külli şehrin selâsete eyyâmin ve kallemâ kâne yuftiru yevme'l-cumuati.*⁹

İbn Mes'ûd *radıyallahu anh'*ten Tirmizî *rahmetullahi aleyh* rivayet etmiş.

“Peygamber Efendimiz her ayın başında üç gün oruç tutardı. Bazen çok nadir olarak cuma gününe rastlarsa terk ederdi, o zaman oruç tutmazdı.”

⁹ Ebû Dâvud, "Savm", 68, r. 2450; Tirmizî, "Savm", 41, r. 742; Nesâî, "Sıyâm", 70, r. 2368; Ahmed b. Hanbel, I, 406, r. 3860; İbn Huzeyme, *Sahîh*, III, 303, r. 2129; İbn Hibbân, *Sahîh*, VIII, 403, r. 3641; İbn Hibbân, *Sahîh*, VIII, 406, r. 3645; İbn Ebî Şeybe, *Müsned*, I, 235, r. 349; Tayâlisî, *Müsned*, I, 280, r. 358; Bezzâr, *Müsned*, V, 215, r. 1818; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 130, r. 2689; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 208, r. 2771; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, IX, 206, r. 5305; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV, 485, r. 8439; Beyhakî, *es-Sünenü's-suğrâ*, II, 122, r. 1428; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 370, r. 3564; Begavî, *Şerhu's-sünne*, VI, 358, r. 1803; Tirmizî, *Şemâil*, I, 249, r. 305; Şâşî, *Müsned*, II, 112, r. 637.

Cuma günü müslümanın bayramı oluyor, o gün oruçlu geçirmemeyi tercih ederdi.

Ama üç gün tutardı.

Niye üç gün tutardı?

Çünkü genel bir kâide olarak İslâm'da Allah Teâlâ hazretleri yapılan bir iyiliği en aşağı on mislisiyle mükâfatlandırılıyor. Üç gün oruç tutarsa, bir ay oruç tutmuş olacak, o ayın tamamını oruçlu geçirmek için güzel bir düşünce.

Ğurre, bir ayın başlangıcı, başı, evvelki üç günü demek olabilir. Bir de her arabî ayın 13-14-15'ine *eyyâm-i biyz* derler, "ak günler" derler, "parıltılı nurlu günler" derler; çünkü geceleri mehtaplıdır, gündüzleri de geceleri de mü'minler için hayırlı, uğurlu ve feyizlidir. O zamanlarda da -Arabî ayların 13-14-15'inde- Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* üç gün oruç tutarmış.

14'ünde ne oluyor?

Ayın 14'ü, mehtap.

Peygamber Efendimiz mehtaplı zamanda oruçlu olmaya dikkat edermiş.

كَانَ يَصُومُ تِسْعَ ذِي الْحِجَّةِ، وَيَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَثَلَاثَةَ
أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ: أَوَّلَ اثْنَيْنِ مِنَ الشَّهْرِ، وَالْخَمِيسَ
وَالْإِثْنَيْنِ مِنَ الْجُمُعَةِ الْآخَرَى.

*Kâne yesûmu tis'a zilhicceti ve yevme
âşûrâ'e ve selâsete eyyâmin min külli şehrin:
Evvele'sneyni mine'ş-şehri ve'l-hamîse ve'l-
isneyni mine'l-cumuati'l-uhrâ.*¹⁰

Bu üçüncü rivayette;

“Peygamber Efendimiz Zilhicce'nin
9'unda oruç tutardı.” buyuruluyor.

Zilhicce'nin 9'u hangi zamandır?

Zilhicce'nin 9'u, hacıların Arafat'a çıktığı gündür. Hacılar, oraya gitmiş olanlar, Zilhicce'nin 9'unda Mina'dan kalkarlar, - Mina'da gecelemişlerdir- Arafat'a giderler;

¹⁰ Ebû Dâvud, "Savm", 61, r. 2437; Nesâî, "Sıyâm", 70, r. 2372; Nesâî, "Sıyâm", 83, r. 2417; Nesâî, "Sıyâm", 83, r. 2418; Ahmed b. Hanbel, V, 271, r. 22334; Ahmed b. Hanbel, VI, 288, r. 26468; Ahmed b. Hanbel, VI, 423, r. 27376; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 181, r. 2693; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 198, r. 2738; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, III, 198, r. 2739; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IV, 471, r. 8393; Beyhakî, *es-Sünenü's-suğrâ*, II, 120, r. 1420; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, V, 310, r. 3478; Tahâvî, *Şerhu me'âni'l-âsâr*, II, 76, r. 3291; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 84, r. 18079.

boyun bükük, baş açık, yalın ayak o mübarek yerde Allahu Teâlâ hazretlerine tazarru niyaz ederler. Çok muhteşem bir gün, çok mübarek bir gün, Allah'ın çok kullarını affettiği bir gün.

Hacca gidemeyenler ne yapacak?

Onlar da buralarda oruç tutsunlar. Gidemeyenler de buldukları yerlerde oruç tutsunlar. Çünkü çok sevaplı bir gün!

“Madem çok sevaplıymış, hacılar da tutsun.”

Yok, o kadar da uzun değil. Orada hacıların oruç tutması mekruh. Dinimiz hikmetli, güzel bir din. Her şeyin yeri zamanı var. Sen burada tutabilirsin çünkü zamanın müsaittir. Hacı orada güneşin altında, çadırın içinde susuz aç durdu mu güneş vurur, yıkar yere, hastanelik olur, vazifelerini yapamaz. Onun için hacının o gün oruç tutması mekruhtur.

Ama hacı olmayanlar, durumu müsait olanlar tutacaklar. Tutarlarsa Zilhicce'nin 9'u Allah'ın rahmetinin cûşa geldiği müstesna günlerdendir. Çok kulların affedildiği zamandır. Hatırınızda tutun; “Hacılar şu sırada şim-

di Arafat'tadır, ben de oruca niyetleneyim.” diye -şahsî, cebinizdeki- takviminize yazın, o gün oruçlu olmaya gayret edin.

Sonra, başka ne zaman tutarmış Peygamber Efendimiz?

Yevme âşûrâ'. Aşure günü oruç tutarmış. Onu söyledik; Muharrem'in 10. günü.

Sonra; *ve selâsete eyyâmin min külli şehrin*. “Her ayda üç gün oruç tutarmış.”

Üç gün, on mislisiyle bir ay ettiğinden, bütün seneyi oruçlu tutma sevabı kazanayım diye demek ki öyle yaptığını seziyoruz.

Sonra; *evvele'sneyni mine's-şehri ve'l-hamîse*. “Her ayın ilk pazartesi ve perşembe günlerini de oruç tutardı.”

Ve'l-isneyni mine'l-cumuati'l-uhrâ. “Öteki cumadan sonra yine pazartesi gününün orucunu tutardı.” diye Hafza *radiyallahu anhâ* böylece hangi günler oruç tuttuğuna dâir bilgi vermiş, Efendimiz'in zevcât-ı tâhirâtından, hâne-i saadetinden, özel hayatına ait bilgiye sahip büyüklerimizden birisi olduğu için.

Oruçla ilgili sonuncu rivayet:

كَانَ يَصُومُ مِنَ الشَّهْرِ السَّبْتِ وَالْأَحَدِ وَالْإِثْنَيْنِ،
وَمِنَ الشَّهْرِ الْآخِرِ الثَّلَاثَاءِ وَالْأَرْبَعَاءِ وَالْخَمِيسِ.

*Kâne yesûmu mine'ş-şehri es-sebte ve'l-ehade ve'l-isneyne ve mine'ş-şehri'l-âhari's-sülesâ'e ve'l-erbiâ'e ve'l-hamîse.*¹¹

Burada da Hz. Âişe anamız *radiyallahu teâlâ anhâ* rivayet ediyor, Tirmizî anlatmış.

“Peygamber Efendimiz her ayda cumartesi, pazar, pazartesi oruç tutardı. Öteki ayda da salı, çarşamba, perşembe tutardı.”

Demin de dedik ya, “Cumadan salıya kadar tutardı.” diye bir önceki rivayette vardı.

Muhterem kardeşlerim!

Şunu sezinliyorum ki; Peygamber Efendimiz günleri kaydırmak suretiyle haftanın her gününe bir oruç tutmak şerefini vermek istiyor. Ayın da günlerini kaydırmak suretiyle, bu ay bu vakitte, öteki ay öbür vakitte tutmak suretiyle her günün oruçlu geçmesini, o güne o şerefi, ibadet sevabını vermek sure-

¹¹ Tirmizî, "Savm", 44, r. 746; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, V, 227, r. 7079; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 84, r. 18080; İbnü'l-Esîr, *Câmi'u'l-Usûl*, VI, 324, r. 4470; Tirmizî, *Şemâil*, I, 253, r. 309.

tiyle değerlendirmek istiyor. Bu hafta cumartesi, pazar, pazartesi tutmuş; öteki hafta pazartesi bitti, bu sefer salı, çarşamba, perşembe tutuyor, haftanın bütün günleri tutulmuş olsun diye. Böylece döndürüyor, hepsine hakkını veriyor. Gün boynunu büküp; “Yâ Resûlallah, başka günlerde oruç tuttun, ben de tutmadın.” demesin diye adeta hepsini şereflendirmiş, değerlendirmiş oluyor.

Böyle şey olur mu?

Olur.

“Bir dağın üzerinde bir âbid, zahid kimse namaz kılsa...” diyor Peygamber Efendimiz, “o dağ, öteki dağlara, ‘Bugün benim üzerinde Allah’ın bir sevgili kulu ibadet etti, haberiniz var mı?’ diye iftihar eder.” diyor.

Mekân ibadet eden kişiden iftihar eder. Zaman içinde ibadet eden kimseden iftihar eder. İbadet eden kimse herkesin makbulu oluyor, herkesin el üstünde tuttuğu, sevdiği oluyor, sevgilisi oluyor. Allah’ın sevgilisi oluyor, Allah’ın mahlukâtının sevgilisi oluyor, zamanın sevgilisi oluyor, mekânın sevgilisi oluyor, dağların taşların sevdiği insan oluyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Bir insan ilim yoluna girerse gökteki varlıklar ona dua eder.”

Melekler, bilmediğimiz mahluklar, cinler vesaireler dua ederler.

“Yerdeki mahluklar dua eder.”

Böcekler, çiçekler, ağaçlar, yapraklar...

“Hatta denizdeki balıklar dua eder.” diyor.

Demek ki insan Allah yoluna girdi mi herkesin, her şeyin dostu oluyor. Herkes onu biliyor.

“Bir insan abdestli yatarsa geceleyin, abdestli yattı uyudu, gökten melekler onun vücudunun ışıltısını görür.” diyor Peygamber Efendimiz.

Abdestli uyudu ya...

“Canım ne olacak, fosfor mu süründü bu adam, fosforlu boyayla mı boyandı?”

Mânevî bakımdan nurlandı. Abdest aldı, abdest aldığı için nurlandı.

Gökteki melekler onu görürler, ta ne ka-

dar mesafelerden başına toplaşrlar. “İzdiham ederler.” diyor Peygamber Efendimiz. Nurlu diye bu, abdestli diye başına yığılıyorlar; bir yığılma, bir izdiham... “Ne var ya, ne oluyor? Çekilin, ben de göreyim! Ne varmış burada?” deriz. Ne olacak; abdestli bir kul mü'min yatıyor orada, mışıl mışıl uyuyor, başında melekler...

Onun için ibadetli olmak lazım.

İbadet, insanın en büyük şerefidir. İbadette ve taatte olmak, en güzel haldir.

Allah bizi daima ibadette taatte eylesin. Hayırda hasenâtta eylesin. Şerde günahta etmesin.

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz niye oruca bu kadar sarılmış? Niye oruç tutmuş, aç durmuş? Mutfağında yemek mi yokmuş? Zengin mi değilmiş?

Bir kere Peygamber Efendimiz para biriktirseydi dünyanın en zengin insanlarından biri olurdu. Hazineseler geliyordu, yığınla altın geliyordu, hemen dağıtıyordu. Geleni bir günün gecesine bırakmıyordu, gece gelirse sabaha

bırakmıyordu. Avuç avuç dağıtırdı. Herhangi bir şeyi evinde depo etmezdi; gelen yiyeceği de gelen parayı da dağıtırdı. Onun için, onun yaptıkları yokluktan değildi; ahlâkının güzelliğindendi ve bize örnek olsun diye idi.

Muhterem kardeşlerim!

Bir insanın arabası olabilir, atı olabilir, bineği olabilir ama binmeyip de yaya yürürse -camiye, cumaya giderken- attığı her adımdan dolayı büyük sevap alıyor. Arabası var ama yaya giderse sevabı çok oluyor. Haccı yaya yaparsa her adımına 700 Mekke hasenesi veriliyor.

700 Mekke hasenesi ne demek?

Mekke'de bir şey 100 bin misli sevaplı; bir iş başka yerlere göre 100 bin misli daha fazla sevaplı oluyor. Burada bir namaz kılsan, Mekke'de bir namaz kılsan; Mekke'de namaz 100 bin misli oluyor. Orada adım atıyorsun, her adımına 700 Mekke hasenesi veriliyor. Başka yerlerinin hasenesine göre 100 bin misli olan bir hasene. 100 bin misli, 1 milyon, 70 milyon... Yaya haccettiği zaman her adımına 70 milyon hasene kazanıyor. Şu coşkunluğa bak!

Allahu Teâlâ hazretleri o sevapları, o yolunda olmayı cümlemize nasip eylesin.

Peygamber Efendimiz bunları ibadet olsun diye yapıyordu. Aç duruyordu.

Aç durmak ne yapar?

Aç durmak mideyi boşaltır, nefsin gücünü kırar, kalbi nurlandırır, ruhu kuvvetlendirir.

İnsanın içinde kötülükleri yaptıran nesi vardır?

Nefs-i emmâresi vardır.

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

*Inne'n-nefse le-emmâretün bi's-sû'i illâ mâ rahime rabbî.*¹²

Herkesin içinde nefsi vardır. Bu nefis kuvvetli oldu mu insanı günaha sürekler.

Bana yığınla mektup yazıyorlar; açıyorum, okuyorum. Dertleniyor, diyor ki;

“Hocam çok üzülüyorum, çok pişmanım, çok perişanım! Tevbe ediyorum, niyet ediyorum, yapmayayım diyorum, yine günaha dü-

¹² 12/Yusuf, 53.

şüyorum! Yapmayacağım dediğim şeyi yine yapıyorum.”

Neden?

Nefsi kuvvetli de ondan.

Neden?

Bu devirde bu zamâne insanının işi gücü; nefsi kuvvetlendirmek! Gelsin kebaplar, gitsin baklavalar, yesin, içsin, yatsın, gezsın, tozsın, istirahat etsin, yazın denize gitsin, halter kaldırsın, lobut çevirsin, jimnastik yapsın, pazusu kuvvetlensin, sırf pirzola et yesin, yağsız et yesin, herkesten kuvvetli olsun, şampiyon olsun...

Ne yapıyoruz?

Hep nefsi güçlendirecek, kuvvetlendirecek şeyler.

Nefis de kuvvetlendi mi, ejderha gibi oldu mu insanı avucunda oynatıyor, her şeyi yaptırtıyor; içki içtirtiyor, kumar oynattırıyor, kavga ettirtiyor, zina ettirtiyor, her türlü günahı yaptırtıyor.

Bu nefsin zayıflaması neyle oluyor?

Yemeği kesti mi nefis zayıflar. Aç kaldı

mı nefis, günaha tâkati yok.

“Kalk.”

“Benim dermanım yok, bana dokunma. Sen gideceksin git.”

“Hadi gel.”

“Yok, benim bugün hâlim yok.”

Neden?

Oruçlu, karnı aç. Dermanı olmaz.

Karnı doydu mu günahı gözlemeye başlar, şehveti ayağa kalkar, nefsi kabarır, günahlara kendisini tutamaz.

Onun için, Peygamber Efendimiz diyordu ki;

“Ey gençler! Evlenin. Size evlenmeyi tavsiye ederim. Evlenmeye mâlî bakımdan güç yetiremeyen, imkân bulamayan da oruç tutsun.”

Neden?

“O da insanın arzusunu keser ve nefsi dizginler.” diyordu.

İşte ondan dolayı Peygamber Efendimiz orucu tavsiye etmiş, kendisi sık sık oruç tut-

muştur ve bize de tavsiye etmiştir.

Oruç sadece Ramazan'da değildir. Ramazan'daki oruç farz oruçtur. Herkes bir ay kampa girecek, nefisini yenmeyi öğrenecek. Bundan sonra da, Ramazan'ın dışında her ayda; Zilhicce'de, Şevval'de, Muharrem'de, Aşure'de oruç tutarak nefisini yenmeyi öğrenecek, nefisini zayıflatacak. Kalbi ışıldar...

İnsan yemek yemediği zaman, ikindiden sonra çekildi bir caminin köşesine; başını önüne eğip ne güzel tefekkürlere dalar, ne kadar sevap kazanır, ne güzel ibadetler yapar. Aç olduğu zaman...

Tok olduğu zaman;

“Hocam feyz alamıyorum.”

Neden?

Miden dopdolu, tıklım tıklım mideni doldurdun; kalp çalışmıyor. Tık tık atıyor da gönül çalışmıyor. Yani mâneviyat çalışmıyor, mâneviyat tıkanıyor.

Mâneviyat açlıkta çalışır. Mide boş olunca mâneviyat çalışır. Mide dolu olunca mide çalışır, mâneviyat söner.

O bakımdan açlığa dikkat etmişler.

Biz de Şaban ayı içindeyiz. Şaban bitecek, Ramazan gelecek, bir ay oruç tutacağız.

d. Şaban ve Recep Aylarında Oruç Tutmanın Mahiyeti

Peygamber Efendimiz bu Şaban içinde de çok oruç tutardı. Geçtiğimiz Receb ayında da oruç tutmak hakkında çok tavsiyeleri var.

Neden?

Kullar bu aylarda oruç tuta tuta nefsi yenmeye yavaş yavaş kendilerini alıştırsınlar. Ramazan'a girdikleri zaman adamakıllı, günahları yapmayan, nefsine hâkim olabilen, ibadetleri yapabilen, melek gibi, evliyâ gibi insanlar olsunlar. Ramazan'ın feyzinden bereketinden istifa etsinler. Ramazan'ın sonunda al sana pırıl pırıl, tornadan çıkmış, taptaze, yepyeni, salih, kâmil bir müslüman. Tevbe etmiş, Kur'an okumuş, namaz kılmış, oruç tutmuş, iyi insan olmuş... Artık bundan sonra da devam etti mi, Ramazan'da bir iyi insan kazanmış oluyor. Herkes iyi insan olabilir; Ramazan'da bu fırsat var, bu eğitim var.

Ama Ramazan bitti mi, millet sanıyor ki ibadet taat sadece Ramazan'da, ondan sonra

kendisini koyuveriyor, salıveriyor. Salma, sıkı dur! Tutunduğun dalı bırakma, devam et, ibadet alışkanlığını sürdür! Bırakıverince tekrar günaha gidiyor, tekrar sigaraya başlıyor, tekrar arkadaşlara, kumara, içkiye derken Ramazan berbat oluyor.

Bir acı şey söyleyeyim size, hatırınızda çok iyi kalsın, muhterem kardeşlerim!

Eğer bir insan Ramazan'dan sonra Ramazan'daki hâlini koruyamamış ise, bozulmuşsa, dejenere olmuşsa tekrar, bu onun Ramazan'daki ibadetlerinin kabul olmadığını işaretidir, boşa gitti demek. Ramazan'daki ibadetleri Allah kabul etmemiş. Etseydi tesiri olacaktı. Tesiri olmadı; demek ki teravihi laubali kılmış, demek ki orucu gerçek mânâsıyla tutmamış. Hem oruç tutmuş, hem gözüyle harama bakmış. Hem oruç tutmuş hem diliyle haramı söylemiş. Hem Ramazan'da ibadet yapıyorum sanmış hem de günahları devam ettirmiş de Allah Ramazan'dan sonra hâlinin devamını nasip etmedi. Demek ki Ramazan'da ibadetlerinin kabul olmamış olduğu buradan anlaşılıyor. Bunu Peygamber Efendimiz söylüyor.

Allah saklasın. Allah bizi Ramazan'daki hâlini koruyanlardan, Ramazan'dan sonra bozulmayanlardan eylesin.

O, Ramazan ibadetinin kabul olduğunun alâmeti olmuş oluyor.

Bu beş tane hadîs-i şerîf ile Peygamber Efendimiz'in Ramazan'ın dışında da oruçlar tuttuğunun, çeşitli günlerde, çeşitli zamanlarda nasıl tuttuğunun rivayetlerini görmüş olduk. Oruç tutmanın sevabından bahsetmiş olduk, faydasını söylemiş olduk.

Allah bizi oruç ibadetinin feyzinden bereketinden de azamî istifade edenlerden eylesin.

Gelelim altıncı rivayete:

كَانَ يُضَحِّي بِكَبْشَيْنِ أَقْرَنَيْنِ أَمْلَحَيْنِ، وَكَانَ يُسَمِّي
فِي كَبْرٍ.

*Kâne yudahhî bi-kebşeyni akraneyni emleceyni ve kâne yüsemmî fe-yükebbiru.*¹³

¹³ Buhârî, "Edâhî", 13, r. 5564; Buhârî, "Edâhî", 12, r. 5553; Buhârî, "Edâhî", 9, r. 5558; Buhârî, "Edâhî", 14, r. 5565; Buhârî, "Tevhîd", 13, r. 7399; Müslim, "Edâhî", r. 17; Müslim, "Edâhî", r. 18; Ebû Dâvud, "Duhâyâ", 4, r. 2794; Tirmizî, "Edâhî", 2, r. 1494; Nesâî,

Buhârî, Müslim ve diğer kaynaklarda Enes *radıyallahu anh'*ten rivayet edilmiş.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz;

Kâne yudahhî. "Kurban keserlerdi." *Bi-kebşeyni*. "İki tane koç kurban ederlerdi." *Akraneyni*. "Boynuzlu."

Boynuzlusunu seçerdi, koç olmasını ter-

"Duhâyâ", 14, r. 4386; Nesâî, "Duhâyâ", 14, r. 4387; Nesâî, "Duhâyâ", 28, r. 4415; İbn Mâce, "Edâhî", 1, r. 3120; Ahmed b. Hanbel, III, 99, r. 11960; Ahmed b. Hanbel, III, 115, r. 12147; Ahmed b. Hanbel, III, 170, r. 12736; Ahmed b. Hanbel, III, 178, r. 12830; Ahmed b. Hanbel, III, 183, r. 12894; Ahmed b. Hanbel, III, 189, r. 12968; Ahmed b. Hanbel, III, 211, r. 13202; Ahmed b. Hanbel, III, 214, r. 13234; Ahmed b. Hanbel, III, 222, r. 13323; Ahmed b. Hanbel, III, 255, r. 13681; Ahmed b. Hanbel, III, 258, r. 13714; Ahmed b. Hanbel, III, 272, r. 13876; Ahmed b. Hanbel, III, 279, r. 13972; İbn Huzeyme, *Sahîh*, IV, 286, r. 2895; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIII, 221, r. 5900; İbn Hibbân, *Sahîh*, XIII, 223, r. 5901; Abdürrezzak, *Musannef*, IV, 379, r. 8129; Tayâlisî, *Müsned*, III, 472, r. 2080; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 345, r. 4461; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 356, r. 4490; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 356, r. 4492; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 258, r. 2877; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 342, r. 2974; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 342, r. 2974; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, V, 403, r. 3076; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VI, 19, r. 3247; Ebû Avâne, *Müsned*, V, 50, r. 7749; Ebû Avâne, *Müsned*, V, 51, r. 7752; Ebû Avâne, *Müsned*, V, 62, r. 7793; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, V, 390, r. 10221; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 435, r. 19007; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 476, r. 19160; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 480, r. 19174; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, IX, 435, r. 6939; Begavî, *Şerhu's-sünne*, IV, 334, r. 1119.

cih ederdi.

Emleceyni. "Siyahlı beyazlı..."

İzahta: *Ey beyâduhû ekseru min sevâdihî* demiş. "Tüylerinde beyazı daha çok olanı seçerdi."

Öyle kurban keserdi.

Kâne yüsemî. "Bismillâhi Allahu ekber derdi." *Fe-yükebbiru. "Tekbir getirirdi."*

Allah'ın adını anardı, *Bismillah* ve tekbir getirirdi, *Allahu ekber* derdi."

Kurban kesilerek böyle denir; *Bismillâhirrahmânirrahîm* denmez, *Bismillah* denir, *Allahu ekber* denir.

Bıçak keskin olacak, güzel olacak, hayvana eza ceza verilmeyecek ve öylece Allah yolunda kurban edilecek.

Böyle iki tane kurban ederdi.

Acaba boynuzsuz olsa kabul olmaz mı?

Olur.

Koç olmasa da koyun olsa kabul olmaz mı?

Olur.

Bu, Efendimiz'in efdaliyetini, tercihlerini gösteriyor. Efdal olan boynuzlu olmasıdır, malın iyi olması, güçlü kuvvetli olması, kıymetli olmasıdır. Çünkü;

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikû mimmâ tuhibbûn. “Kişi sevdiğini Allah yolunda feda etmedikçe hakiki has güzel müslüman seviyesine çıkamaz.”¹⁴

Allah yolunda sevdiğini, güzelini verebilecek.

Seç bakalım şu sürünün en güzel koyununu, getir bakalım... Allah yoluna para veriyor; sevabı 700 misli! Allah yoluna harcadı mı sevabı 700 misli. En iyisini seçecek.

Gidip nerede zayıfı varsa onu seçiyor. Tabii benim gibi bazı cahiller bilmediğinden seçiyor. Ben gidiyorum sürünün içine, bir tane seçiyorum, bana boynu poslu gibi geliyor, “Tamam, bunu alıyorum...”

Ankara'da iken -kendi başıma tabii, etrafta başka [kimse] yok- bir kurban aldım,

¹⁴ 3/Âl-i İmran, 92.

getirdim. Sonra, kendim boğazlıyorum da Peygamber Efendimiz kesmiş diye, zorlanıyorum ama kendim kesiyorum. Dersini yüzmek bir tecrübe işi, kasap çağırıyorum. Kasap şişman bir adam, ben *Bismillâhi Allahu ekber* diyerek kestikten sonra o tamamladı işi de, sakın sakın, yumuşak yumuşak bana diyor ki;

“Hocam bu kadar zayıf havyanı nereden aradın buldun?”

En zayıfını bulmuşum. İsteyerek değil de... Tüylü diye ben bir şey sandım ama seçmesini becerememişim.

“Bu kadarı kolay bulunmaz, sen nereden arayıp buldun bu kadarını?” diyor. Allah kabul etsin. İyisini, güzelini seçmek lazım. Çünkü o ibadet, yani ibadet maksadıyla kesiliyor. Allah yoluna verilen paralar feda olsun. Hacca gitmişsin, harca; ne harcarsan 700 misli sevabı fazla olacak. Burada harcadığına göre kat kat fazla sevap. Harca harcayabildiğin kadar hak yola; sevap kazan, gel. Oraya ne diye gidiyorsun? Paraları biriktirmeye mi gidiyorsun?

Hayır, Allah yolunda harcamaya gidiyorsun.

كَانَ يُضَحِّي بِالشَّاةِ الْوَّاحِدَةِ عَنْ جَمِيعِ أَهْلِهِ.

*Kâne yudahhî bi's-şâti'l-vâhideti an cemîi ehlihî.*¹⁵

"Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bazen tüm ailesi adına bir kurban keserdi."

Bunlar imkânlarla ilgilidir; parayla pulla, mâlî imkânla ilgilidir. Kurban kendisine farz olmayınca [kesmez], olduğu zaman fazla yapar.

e. Peygamberimiz Vefatı Senesinde İki Mukabele Yapılması

Peygamber Efendimiz vefatı senesinde 100 deveyi kurban etmiş. Kurban edilenleri dağıttırmış, hayır hasenât oluyor. 63 tanesini kendisi kesmiş, gerisini başkası kesmiş. Oradan 63 yaş yaşayacağı da seziliyor. Her sene

¹⁵ Buhârî, "Ahkâm", 46, r. 7210; Ahmed b. Hanbel, IV, 233, r. 18046; Hâkim, *el-Müstedrek*, III, 516, r. 5921; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 255, r. 7555; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VI, 130, r. 11426; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VIII, 255, r. 16569; Begavî, *Mu'cemü'-sahâbe*, III, 543, r. 1538; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XIX, 87, r. -1; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, V, 227, r. 7081; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 332, r. 1533; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 92, r. 18117; İbn Ebî Âsım, *el-âhâd ve'l-mesâni*, II, 12, r. 679.

Ramazan'da Kur'ân-ı Kerîm'i Cebrail *aleyhis-selam* ile bir defa okurmuş, mukabele edermiş, o sene iki defa mukabele etmişler. Oradan veda olduğu anlaşılıyor. Anlayan, sezen işaretlerden sezer, anlar.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi yolunda dâim, zikrinde kâim etsin. Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine uyanlardan eylesin. Sünnet-i seniyyesini icrâ eyleyip şehit sevabı kazananlardan eylesin. Rabbimiz bizi burada şöylece topladığı gibi Peygamber Efendimiz'in Havz-ı Kevser'i başında da Peygamber Efendimiz'e kavuşturup toplansın. Livâü'l-hamd'i aldında haşr u cem' eylesin. Cennette, âhirette Peygamber Efendimiz'e komşu olmayı cümlemize nasip ve müyesser eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
9 Ramazan 1410 / 04.04.1990
İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

